

La Nació

Setmanari adherit a la Unió Catalanista

Redacció i Administració: Canuda, 14, pral.

EL RESULTAT DE LES DARRERES ELECCIONS

DEPOREM—sincerament volem confessar-ho—el resultat de les passades eleccions. I ho deplem, perquè aquell resultat evidència que, a Catalunya, que és aon, nosaltres, limitem la nostra acció política, els partits liberals, d'esquerra, que fins ara han actuat en la vida pública catalana, no han sapigut interpretar prou bé els sentiments i aspiracions dels homes catalans. Així ho volem creure, perquè estem certs que si la identificació d'aquells partits amb les aspiracions populars hagués sigut un fet, ni el republicanisme, a la nostra terra, hauria representat una actuació política de nul·la eficàcia en la vida catalana ni tampoc hauria sigut possible aquesta depressió ciutadana que es manifesta i exterioritza, cada dia més, per tots els indrets de la nostra terra.

Es ben cert que el republicanisme català no s'ha manifestat, encare, com una força política capaç d'intervenir eficazment només que en aquelles qüestions que afecten a les coses catalanes. El republicanisme que en les nostres lluites ciutadanes ha pres part, s'ha manifestat orfe d'un sentit plenament catalanesc que li fés sentir dalit de lluitar per Catalunya, únicament per Catalunya, per tal d'assolir per a la nostra terra un estat de superior organització político-social que es caracteritzés per un profund sentiment nacionalitzador, nacionalista... D'assaigs, per tal de constituir una força republicana que actués netament en català, bé prou que se n'han realitzat, però deu confessar-se, amb força pena per part nostra, que sempre en aquells assaigs hi han predominat criteris agens al sentiment nacionalista i per això totes les actuacions republicanes de Catalunya han confós i barrejat la llur acció amb l'acció dels nuclis republicans que actuaven per la generalitat de l'Estat, anant-se perpetuant, així, l'equivoc, l'error que suposa, per una agrupació política, volguer actuar d'acord amb els organismes d'una altra actuació política que porta damunt seu la més cruel i fatal de les infeconditats.

L'opinió republicana del nostre poble, àdhuc volguent actuar juntament amb altres organitzacions polítiques de l'Estat, sempre es manifestarà diferentment de les organit-

zacions republicanes de fora la nostra terra. I és que els catalans, per llei biològica que ningú pot contradir, en totes les manifestacions del nostre actuar, de la nostra vida, farem la nostra afirmació com a catalans i serà com a homes de Catalunya que farem sentir la influència de les nostres idees en totes les actuacions aon, d'una faïç més o menys directa, intervinguem.

Els directors del republicanisme català potser no han tingut en compte la nostra diferenciació nacional i per això han persistit en volguer enrobustir, dins de Catalunya, una serie d'organitzacions polítiques que no han volgut mostrar-se clarament determinades cada vegada que es presentava l'ocasió de fer afirmacions de republicanisme català. I han lligat l'acció republicana del nostre poble a l'acció republicana d'altres pobles components de l'Estat, fent esdevenir xorca aquella acció i estèrils tots els sacrificis en la mateixa esmerçats.

Actuant, el republicanisme català, com a força, com a organisme polític independent d'altres aspectes dels moviments republicans de l'Estat, volem creure que aquí, a Catalunya, el republicanisme hauria sigut una força afirmativament social, que s'hauria allunyat de l'actuació fins ara seguida la qual l'ha portat fins a l'extrem d'ésser vençuts, gairebé tots els seus homes que ostentaven representació en el parlament espanyol, pels homes que interpreten i representen l'esperit de les velles modalitats polítiques, dretistes unes vegades, caciquistes unes altres...

A nosaltres, que som partidaris, baix tots els aspectes, de la normalització catalana, ens dóna, a pesar de tot, que la representació de la nostra terra se l'hagin d'emportar els homes que no posseeixen cap sentiment ideològic ni tenen cap contacte amb les sentimentalitats que s'apleguen en l'interior de l'ànima popular.

El resultat que el republicanisme que actua a Catalunya n'ha tret de les darreres eleccions legislatives, ha de fer meditar als homes que el dirigeixen i als que el segueixen, sobretot si són homes verament d'esquerra, posseïdors de sentiments de catalanitat i que vulguin, alhora, agermanar les

llurs aspiracions d'homes o agrupaments esquerrans amb les més íntegres i absolutes aspiracions nacionalistes. Que meditin el significat del desastre republicà del passat diumenge, puix, si ho fan, tenim la certesa que voldran emancipar-se de les endarrerides organitzacions que fins ara han seguit i a les quals han estat subjectes.

En les terres no catalanes de l'Estat, no hi existeix una idealitat republicana amb prou fermesa, amb prou poder, amb prou virtualitat per a fer triomfar cap idea salvadora. Catalunya, si vol viure, ha de crear-se la seva política, la seva organització social i nosaltres sostenim que és una pertorbació més i una negació ben palesa l'acte de volguer manifestar l'opinió de Catalunya confosa amb altres modalitats que, per ésser per nosaltres exòtiques i d'un interès ben relatiu, no tindran cap eficàcia i sempre portaran, per tant, el fracàs al seu damunt.

Ha de crear-se una força social catalana amb prou poder per a lograr esvair el més lleu vesllum de farsa i engany que en l'horitzó polític de la nostra terra s'obiri. Si no es fa així, l'esperit col·lectiu de la nostra terra, que ha donat proves d'aimar les solucions esquerranes, anirà decandint-se, neulant-se i la representació dels catalans l'ostentarà, encare més que en l'actualitat, els cacics i els homes de dreta que, políticament, són elements caducats i anormals.

L'opinió política dels homes que poblen les terres de l'Estat és feble, artificiosa; l'opinió política dels homes catalans, és, generalment, viva, forta, i si, de vegades, —com ara—no es manifesta ostensiblement no és pas perquè no existeixi, sinó que és degut a la desviació, a la descaracterització que sofreix, col·lectivament, Catalunya.

Davant el resultat de les darreres eleccions, la Catalunya esquerrista ha de reorganitzar-se, ha de nacionalitzar-se. L'actuació d'esquerra, que és actuació de llibertat, de lliberacions, s'ha de sobreposar a les actuacions de dreta i de caciquisme, però per sobreposar-se damunt d'aquestes actuacions—repetim-ho—convé abandonar tàctiques xorques i nul·les d'efectivitat social. El republicanisme de l'Estat és negatiu; cal crear, per tant, l'afirmatiu concepte d'un republicanisme català ben modern, ben social, ben nacionalista, que sostregui a Catalunya de la decepció que li ha produït l'haver de contemplar el resultat de les eleccions del passat diumenge...

Per abatre l'imperialisme

ELS VOLUNTARIS CATALANS A FRANÇA

La tasca que, com a components de les patrulles de l'exèrcit francès, porten a cap els nostres voluntaris és brillantíssima i ve a palesar, una vegada més, l'imponderable valor i sang freda del caràcter català. Així ho ha comprès l'oficialitat francesa, en reservar per als nostres homes missions delicadíssimes que són realitzades heròicament pels voluntaris de la nostra terra, que formen part de aquelles patrulles... L'acció de les mateixes es realitza a la nit i per la finalitat que perseguen requereix que els que les componen siguin homes valents i que, a més, sentin vocació per a combatre als que, en la guerra d'ara, representen l'esperit detentador de la llibertat dels pobles. No cal dir que els catalans avorreixen aquell esperit tirànic i que, per això, porten a terme, des de les rengleres de la Legió estrangera de la República Francesa, tan coratjosament la missió d'abatre totalment l'afany de domini, d'anorreaments nacionals que senten els imperis del centre de Europa.

Considerats, en general, com a guerrilladors, els voluntaris catalans han fet bona feina, però, així i tot, els nostres homes s'han especialitzat en qualque acció de guerra que ha fet que tothom s'els mirés, admirativament, com a protagonistes de belles accions que han sigut citades, més tart i com a espill de valentia i heroïtat, davant dels components de l'exèrcit francès. Aon els nostres homes s'han distingit en gran manera, ha sigut en l'acció de les ja esmentades patrulles, acció que requereix la possessió de gran valor, però valor individual, no valor col·lectiu, anònim... Veieu com se desenrotlla l'acció de les patrulles... Moltes vegades i en casos especials, surt un sol home —que cal que sigui atrevitíssim— i va a fer d'escolta o a buscar algun ferit que, a voltes, fa hores i hores que espera auxili. Com que els alemanys esperen que algú vagi a buscar-lo i tenen sempre apuntada una ametralladora, és, aquesta, una feina molt perillosa. Nogensmenys, però, els nostres homes la realitzen... Arriben al lloc que hi ha el ferit, s'el posen damunt seu i rocegant-se per terra, com una sargantana, procuren arribar a la trinxera, rastrejant sempre i salvaguardant-se amb tot quant a son pas troben o en els sots fets per l'explosió dels obusos...

Les patrulles, que gairebé mai són compostes de menys de quinze homes, tenen per fi aguarar algun lloc perillós de les trinxeres enemigues, procurant que siguin de les de més aprop possible. També fan les emboscades, estant en relació amb les altres patrulles que, a l'hora convinguda, també surten. Generalment, tres o quatre homes de la patrulla se destaquen per a anar a l'avançada i els altres queden esglaonats fins al lloc aon hi ha l'emboscada. Es la manera més fàcil de evitar errors i sorpreses, que a la nit són molt fàcils.

Si van d'emboscada, se destaquen uns deu homes que tenen la missió d'anar a un lloc avançat—que ja s'ha fixat—ajeure's per terra, dissimular-se en les tenebres i esperar a l'aguar. Es la feina militar més dolenta i perillosa, sobre tot, a l'hivern. De totes maneres, és, també, la més important, degut a que és més fàcil sorprendre una patrulla enemiga i

amb l'avantatge de no ésser vistos i poder espiar als altres. Podeu comptar, que no és gaire agradable passar dugues hores o més, estant quietes, i sense fer cas de si neva o plou, puix res hi ha que representi un obstacle per anar a fer aquesta tasca. No fa gaires dies que la patrulla que, junt amb altres formava en Xercavins, fou sorpresa pels alemanys, els quals feren dos presoners que foren martiritzats brutalment. No obstant, són moltes vegades que els que es veuen sorpresos són els homes de les patrulles germàniques que no guanyen pas—ni de bon troç—en art i llestesa, a les patrulles que formen els catalans, que ja es sabut són guerrillers nats, fills dels miquelets cèlebres en guerres ja passades...

«Tot el dia havia nevat i ens emportàrem per a fer l'emboscada—ho conta En J. X.—la tela quasi bé blanca de la tenda de campanya. No erem més que nou homes i no creiem en cap sorpresa, doncs tot era blanc i molt visible, car fins els més petits relleus de totes les coses s'obiraven, emperò a les dugues del matí, quan estavem ensoptats i esperavem ésser rellevats per tal de poguer-nos desenrampar, puix la nit era fredíssima, notàrem a nostra esquerra unes ombres que avançaven amb molta prudència. Nosaltres, que estavem formats a la faïça de ventall, sols vegerem, de sobte, un lleuger bellugeig... Ràpidament, tots ens col·locàrem en rampant a la mateixa ratlla i sempre aeguts. El nostre sargent cridà *Halte-là!* i simultàniament ferem foc ben nodrit sobre les ombres que distintament les veiem regular i córrer esbogerradament. Ens acostàrem al lloc de la sorpresa i trobàrem quatre alemanys, més o menys ferits, esparverats. Els ferem presoners i ens explicaren que eren components d'una patrulla, formada per uns 30 homes, que tenia la missió d'anar a regoneixen una de les nostres trinxeres avançades per tal de fer-la saltar amb una mina. Havien escullit un dia de neu, per creure que nosaltres no sortiríem de la trinxera... Certament que s'equivocaren, doncs en lloc de ficar-nos al lli a les tres, hi anarem a les cinc

i sense fret, puix la sorpresa va escalfar-nos. L'endemà varen enviar-nos una pluja de obusos, fent ensorrar varis caus, i demolent unes quantes dotzenes de metres de la trinxera nostra.

No feren cap mal als homes, i això, que és sempre el més important per a nosaltres, ens feu estar contentíssims. Es molt sovint que els nostres homes agafen alemanys ferits o acobardits. A la *ferme de Marquises* varen agafar-ne més d'una dotzena; el primer fou un, llarguíssim de cames... «Va costar empaitar-lo—segons diu en F. C.—però fou ferit a la mà i per a fer-li passar l'espant, un cop fou en poder nostre, varen donar-li mitja presa de xacòlata i va menjar-se-la depressa com si fos un mico...»

Els braus catalans, com més actes realitzen més heròicament valents se comporten. Volem esmentar, ara, a un voluntari, fill de Gracia, en Torrus i Cruanyas, xicot d'uns 28 anys. Va ésser ferit de l'ull dret, terrible ferida que l'ha deixat nafrat per sempre; l'hi varen fer la primera cura i en lloc de retirar-se va voler continuar el foc. Va adonar-se d'un català que es batia amb quatre soldats alemanys i, entre els dos, varen fer-los llençar els fusells i alçar les mans cridant plorosa i misericòrdia. Varen registrar-los, treient-los el punyal que porten amagat i per assegurar-se de que no portaven granades a la buxaca, puix s'han donat casos de rendicions alemanyes que després s'han convertit en infamants actes de traïció dirigits contra aquells que, d'una faïça noble i magnànima, els havien perdonat...

En Torrus s'els enmenà i el centinella que hi havia per els *boyaux* el guiaren pel camí que havien de seguir per portar-los a la *ferme* de Bertonval. Allí el colonel quedà admirat de que un ferit tan greu portés quatre presoners i allí en un paper va anotar el nom d'aquell valent i el Batalló, la Companyia i la Secció aon pertanyia, dient-li que mereixia ésser citat a l'ordre del dia, com així fou.

El caporal de guarda el va conèixer, de altres vegades i l'hi va fer deixar els presoners, enviant al català al *poste* de socors i d'allí al hospital de Lyó, redactant la següent nota:

«El tinent Thiébaud del 2.ª Regiment de Marxa del 1.er Estranger, Companyia II. 3., remarca la bona conducta del voluntari Torrus, excel·lent soldat, complidor, treballador, voluntari per totes les missions perilloses, el qual, estant mal ferit, ha fet quatre presoners alemanys, i els ha portat a nostres *postes* de guarda.»

Firmen aquesta nota els caporals Menahen i Malki, de la guarda de presoners; caporal Adolf Frey, a qui els alemanys varen declarar que era el soldat català que els havia fet rendir, i el caporal Miralles que va ésser ferit aquell dia...

Així són nostres homes... El cronista Muntaner hauria tingut feina llarga en fer la crònica dels novells almogàvers.

Quina llàstima que tinguin de combatre com a Legió estrangera, aquests homes que tan alta farien voleiar la nostra ensenya i tant farien respectar els humaníssims sentiments del nostre poble!...

ARNAU DE VILANOVA

MIGRANYA

DOLORS NEURALGICS

FEBRES, Etc.

SE CUREN AMB

KALMINE

En venda: Centre Productes Farmacèutics del Dr. Andreu, J. Uriach i C.^a,

J. SEGALA

Al detall: En totes les farmacies
CAPSES D'UN CATXET: 35 cènt.

MERCERIA - ALBERT BONET - CLARÍS, 15

Adornaments per a vestits de senyora
GRANS NOVITATS :: PREUS REDUÏTS

Els moviments nacionalistes

L'Assamblea Jugoslava de Sud-Amèrica

Els serbi-croato-slovens, residents a les Repúbliques Sud-Americanas, afirmen la unitat nacional dels pobles jugoslaus i declaren la voluntat i el dret a la independència de la raça

A Antofagasta, ciutat de la República Xilena, s'ha celebrat el 23 de gener prop-passat una important assamblea dels eslaus del sud que ha revestit trascendental importància, majorment en els moments actuals en que la raça serbi-croato-slovena se troba davant d'aconteixements dels que depèn el seu pervindre com a nacionalitat lliure, única i comuna a tots els jugoslaus.

Els pobles eslaus del sud, després dels llargs períodes de dominació magiar, havien arribat a concretar les seves aspiracions nacionalistes —sobretot després de la guerra bàlcanica— en la constitució de la nació jugoslava i per tal d'acostar-se cap aquest ideal, havien arribat quasi a desaparèixer les rivalitats entre serbis i croates, rivalitats que hostigades i avivades per l'Hongria representaven l'obstacle més formidable per a l'aconseguint de les aspiracions nacionalistes jugoslaves.

El resultat de la guerra dels Balkans i la inesperada victòria de la Sèrbia, feren concebre les més falagueres esperances a tots els eslaus partidaris de la unió de la raça que veien en l'engrandiment del regne del rei Pere Karagjorgievic la base sòlida i segura des d'on emprendre la reconstitució de la nacionalitat tants anys captiva dels magiars.

Potser a l'Àustria-Hongria se donaren compte del perill que se'ls acostava i per evitar-lo, podem creure que s'establiren les noves vexacions i reprengueren més crudelment els procediments de dominació per l'imperi de l'Àrxiduc. Es clar, però, que aquestes mesures no feren sinó avivar el foc nacionalista que ja arborava la consciència dels eslaus, i els acon-teixements se succeïren ràpidament, i tant com creixia l'indignitat opressora de l'Àustria-Hongria, creixia, així mateix, el sentiment nacionalista de la raça que es redreçava propensa a la lluita per l'ideal de la llibertat de la pàtria.

Sarajevo, amb l'heroisme d'en Prinzip, fou l'acabament del primer acte d'aquesta lluita nacionalista.

En plena decisió de reconstituir la unió de tots els pobles eslaus del sud, i anteriorment a que aquests haguessin de veure la invasió completa de la Sèrbia, se fundà un organisme, el «Comitè Central Jugoslau», a Londres, per a que cuidés de fer factibles les aspiracions jugoslaves. La dolorosa tragèdia de la Sèrbia assaltada i traïda, lluny d'afeblir els entusiasmes d'aquells bons patriotes els esperonà encare més en el compliment del seu deure. I prova de la intensificació de l'obra que realitzen, és aquesta Assamblea reunida a Xili per tal de congregar-hi als fills de l'Slavonia residents a les repúbliques sud-americanes.

La premsa de Xili ha remarcat l'alta importància que tingué l'Assamblea. Aquesta celebrà una sola reunió pública, havent-se'n celebrat altres de preparació. Acudiren a la mateixa 60 delegats representant més de 100.000 jugoslaus residents a Sud-Amèrica i

hi prengué part un delegat del Comitè Centra de Londres.

La importància i contingut nacionalista de alguns dels parlaments pronunciats a l'Assamblea, ens han temptat de donar-los a conèixer als nostres llegidors—com així ho farem—en successius números.

Cal, però, insistir damunt la significació que per al triomf de la causa jugoslava representa la celebració de l'acte de que parlem. Cal reflexionar quins resultats podria treure la nostra Catalunya si la consciència nacionalista fos despertada entre'ls nostres germans de causa residents a l'Amèrica, on no més a la capital de l'Argentina s'hi calcula una colònia catalana aproximada en nombre a la del total dels jugoslaus representats a Antofagasta. Només perquè s'esqueia el parlar-ne és que hem retret ara als nostres germans allunyats de la pàtria. El dia que els catalans d'Amèrica recobrin la seva significació catalana, ço que implicarà una esplendorosa afirmació del nacionalisme a Catalunya, haurem recorregut tots plegats la meitat del camí que encare no hem començat de petjar. Aleshores ells, com ara ho han fet els jugoslaus, proclamaran davant els pobles joves de l'Amèrica, el voler de la Catalunya que tots volem. Que l'exemple dels assembleistes eslaus els senyali una norma de conducta a seguir. Començada la propaganda, els jugoslaus, acordaren celebrar una altra Assamblea a Buenos Aires.

A continuació reproduïm les conclusions aprovades pels reunits en mig d'una ovació delirant:

«Els jugoslaus de les terres captives jugoslaves:—Dalmàcia, Istria, Triest, Goricia, Carniola, Kòiske, Stiria, Croàcia, Slavonia, Preko i Megjurmurja, Baranje, Backe i Panata, establerts a les Repúbliques de Xili, Argentina, Bolívia, Perú i Uruguai, reunits en gran assamblea a Antofagasta el dia 23 de gener de 1916, han acordat:

1.er Rendint homenatge als heroïes caiguts per la llibertat nacional, saluden efusivament al seu poble martir, que ha decidit, en la lluita per la llibertat de tots els jugoslaus i per la unificació de totes les terres jugoslaves, resistir mentre li resti alè i fins a vessar la darrera gota de la seva sang.

2.^{on} Saluden a tots els amics, al·liats en lluita comú i manifesten la seva completa solidaritat amb la resolució adoptada per tots els jugoslaus en la gran Assamblea de Nish, del 9 de maig de 1915.

3.er En aquests moments històrics, de sacrifici i de fe pel dret i per la llibertat, en primer terme proclamen la indivisibilitat de la seva unitat nacional serbi-croato-slovena, que deu efectuar-se, també políticament, com ho és ja espiritual i moral. Com a conseqüència declaren que mai permetran que ni un sol bocí dels seus territoris jugoslaus sigui després del conjunt i especialment els del litoral Adriàtic, on viuen els serbis, croates i slovens.

Fan apel·lació, doncs, a totes les grans potències que en aquest moment lluiten per els principis de nacionalitat i justícia, per a que conservin la unitat del nostre poble i facilitin així la tasca de la Sèrbia en pro de la lliberació jugoslava, que és garantia de conservació de la pau europea. Separar qualsevol fracció del litoral Adriàtic significaria una enorme injustícia, especialment en aquesta guerra de la lliberació dels pobles.

4.^{rt} Declarant, una vegada més, trencats tots els llaços amb l'Àustria-Hongria, manifesten la seva plena confiança a l'autoritat serbia per la mediació del «Comitè Jugoslau» de Londres, al qual consideren legal representant de les terres jugoslaves captives.

5.^{què} Per les declaracions precedents i després d'aquesta manifestació, els jugoslaus esperen que quan menys les nacions al·liades els consideraran posats al seu costat amb el pensament, en la lluita que mantenen contra els imperis centrals, i que els seus representants a l'estranger pendran als jugoslaus sota la seva protecció.»

NOTA MUNICIPAL

La setmana santa i la circulació rodada

UNA disposició, que tothom conceptuava anticuada, de les ordenances municipals, prohibeix la circulació de carruatges durant els dies del dijous i divendres anomenats sants, i cada any l'Ajuntament primer i després l'Alcalde interpreten aquella disposició de la manera que els hi sembla bé. Hi ha hagut anys que durant aquells religiosos dies s'ha permès la circulació; però l'any passat, per exemple, es prohibí no més en ço que feia referència a les Rambles. La disposició de les ordenances municipals, està, doncs, virtualment derogada, i per diverses raons no hi pot haver ningú que amb èxit s'empari amb ella per a pertorbar la normalitat ciutadana. Per què d'una vegada no es té d'acabar aquesta misèria discussió que promouen cada any els elements catòlics pretenint el manteniment d'una disposició no existent?

Probablement quan sortiran aquestes ratlles, l'Ajuntament haurà debatut i acordat sobre això. Regidors de totes les tendències estaran conformes en que la prohibició del trànsit en els dies del dijous i divendres sant és quelcom extraeuropeu, quelcom que topa amb el sentit de la ciutat i amb la realitat dels nostres temps; emprò els regidors de la dreta, malgrat que creguin tot això, argumentaran ridículament, per a defensar altrament. El caprici de les cledes clericals, s'imposarà damunt els ciutadans de totes menes i els homes de la dreta a l'Ajuntament, segurament contra la seva opinió—tant se val—satisfaran el desig de manament, l'afany innoble d'intolerància dels elements ultramontans: la imposició i la hipocresia, contra la conveniència i l'expansió ciutadana. Del mateix mode que el govern prohibirà els espectacles, que de celebrar-se com cada dia estarien plens, el municipi, que és la manifestació viva de la ciutat, intentarà pertorbar la normalitat de la urbs, profanant justes i respectables demandes.

L'únic acord legal que pot pendre l'Ajuntament és el de permetre la circulació, perquè aquet és el respectuós amb totes les idees, i amb els interessos públics. Altra cosa, significa un afront a les creences agenes, i una burla intolerable al viure modern ben allunyat de aquesta mena d'imposicions.

En definitiva, l'Alcalde, enus de les seves facultats, pot restablir les extralimitacions en que incorri una majoria desprecupada, i cas de permetre el trànsit, tothom s'en felicitarà perquè fins a ell no hi arriba la minça protesta dels convents que viuen en règim immoderat de privilegi legal.

C. i V.

A la illa de Cuba

Els catalans per Catalunya

PELS nostres excel·lents i infadigables con-
freres *Correu de Catalunya*, de Santiago
de Cuba i *La Nova Catalunya*, de l'Ha-
vana, ens enterem de l'afac de que ha estat
objecte la nostra llengua nacional des de les
planes del *Diario de la Marina*, de la darrera
d'aquelles ciutats.

Ha estat en comentar les conclusions a la
«Diada de la Llengua Catalana» que aquell dia-
ri s'ha permès tal *expansió*, que no ha conse-
guït altra cosa que aixecar, de tota la colònia
catalana de Cuba, la més viva protesta per la
inútil escomesa, a la vegada que ha sigut mo-
tiu per a una esplendent afirmació de la cata-
lanitat dels nostres germans residents a la illa
lliberada. Heu's-aquí a continuació, la defensa
contundent i raonada que en J. Muntal escriu
a *La Nova Catalunya*:

El crit de Catalunya

«En un article aparegut en el *Diario de la Marina* s'ofèn nostra parla, la parla catalana, la d'en Jaume I i Ausiàs Marc, la dels Fivaller, Verdager i Guimerà..... la de tants i tants altres qui hagueren goig immens exterioritzant llurs pensaments amb la pròpia llengua.

Per què? Perquè, com un exponent del gran amor que per ella senten tots els fills de Catalunya, invadida per un criteri noble i sà, en una gaia festa empapada de fe patriòtica i organitzada pel benemèrit Centre de Dependents, de Barcelona, varen fixar-se punts i s'aprovaren conclusions demanant l'oficialitat de la llengua de nostra Patria. Aquella Diada ha resultat el pòsit bilió dels intransigents.

Ells, els del *Diario de la Marina*, ja ens complauríen en moltes demandes si fossim bon minyons; més, arribar fins al regoneixement de nostra parla, quin crim! Diuen que aquestes coses solament poden demanar-se amb les armes a la mà, fent prevaldre la força sobre el dret i imposant aquest amb l'espatec de descàrregues. Migrada i xorca concepció del dret d'un Poble tenen aquests homes, quan no capeixen altra manera de fer-se'l respectar que el primitiu de les violències.

Volien negar-nos la vida o fer-nos-la indigna anorreant la llengua, perquè saben que aquesta és el més substancial de tota nacionalitat; que esfumada i perduda es vincen i s'en-

sorren els puntals més fermes d'una raça. Per això criden a plè pulmó contra nostre idioma. No hi fa rés. Convençuts com estem de la seva importància, de que ella és nostra faïç, nostre més preuat distintiu, hem de fer-la, així mateix, nostra aspiració suprema.

Pot haver-hi qui, tot i havent nascut català, mostri preferència per una parla estrangera. Ço que és grolieria i cursileria no pot admetre's com a fonament per a fixar-hi una regla ni sostenir-hi una escola. Qui es comporta de manera consemblant, serà sempre tingut com a traïdor de la Patria.

Cert és que a Catalunya, per a determinats assumptes, avui, encare s'usa massa el castellà. Més aquest fet, que no hem pas de negar, té per causa única la dominació que impiament ha exercit l'Estat espanyol d'ençà de la caiguda de nostres llibertats amb l'enlairament del funest Felip V. I precisament per a espolsar-nos aquest jou i retornar a aquells temps neta-ment catalans, és pel que l'ànima catalana va refent-se cada dia i treballa de ferm, amb fe que rés minva, per tal d'obrir-se pas contra prejudicis i agarrotaments soferts fins ara.

Aquests eterns detentadors de nostra llibertat, que s'angoixen o s'esveren i amenacen amb el puny clos, són els mateixos que aixequen un monument de civisme i lloen la ferme-ssa d'un pedagog de Puerto Rico, perquè treballa incansablement sostenint que no es pot ni es deu anul·lar l'idioma castellà en les escoles, en lluita amb l'anglès que'l govern iankee vol imposar. Demaneu als del *Diario* que expliquin aquests distints parers i és segur que es quedaran boca-badats o buscaran diferències que solament la rutina pot inspirar.

En el més íntim de nostres sentiments, en el fur intern de nostra consciència, sentim amb dolor clavada la grapa de la violència, i amb tota la intensitat de que es capable nostre anhel de vida, protestem d'una organització desplaenta i atentadora a la dignitat patriòtica.

S'ens vol aturdir amb fronteres a l'Ebre i càstics d'aranzel. Infeliços! Com si la potencia econòmica de Catalunya fos emmallevada, com si no fos producte del gran esforç particular i col·lectiu, com si no fossin més aviat traves que facilitats per a son desenrotlle ço que l'administració central posés al camí de progrés material de que gaudeix nostra Patria. Que n'hi posin de fronteres, que ens separin, i veuràn si ens morim o si donem més gran volada. Ah, si ells sabien que havien de corsecar-nos deixant-nos lliures, com ho farien!

No el tindran, però, aquest rampell, perquè, anc que ho propaguin qualque personalitat mediocre i els del *Diario de la Marina*, estàn plenament convençuts de que s'equivocarien.

Ens tiren al rostre nostre fervent, nostre sant desig de treure l'ànima castellana de Catalunya... I això els enutja? Per ventura no és noble i d'admirar aquest desig que ens gufa? Què menys podem demanar, que ésser senyors de casa nostra? A Catalunya, volem que hi domini l'ànima catalana, que fou gran per llurs gestes heròiques, ho és per l'anhel de vida i ho serà perquè és l'ànima d'una raça que té brillants virtuts.

I aquesta ànima sublim crida i es redreça solemnement quan se li vol malmetre la parla de sos amors, la parla que té per intangible...»

PELS HOMES QUE LLUITEN PER LA LLIBERTAT DEL MÓN

UNA vegada més, avui, hem de donar com-
pte a tots els nostres amics, de la falague-
ra acollida que, de poc en poc, va obte-
nint la nostra campanya a favor dels volunta-
ris de Catalunya que, per sentiment de la seva
ànima, que és el sentiment col·lectiu del nostre
poble, breguen, en la lluita encesa al cor
d'Europa, pel resplandiment de les grans lli-
bertats dels petits pobles i l'anul·lament total
de les tiranies imperialistes.

Lentament, encare lentament, els catalans
que, des de la patria, contemplen, admirats, el
gest dels voluntaris del nostre poble, van fent-
nos ofrena dels llurs donatius. Ja no és la ca-
pital, només, que respón a la nostra crida. Ja
és dels altres indrets de la nostra Catalunya
que cada dia rebem la reconfortadora impres-
sió que ens confirma plenament ço que ja
sabíem, això és: que la totalitat de la patria,
que la generalitat dels homes de Catalunya
no vol—ni pot—desentendre's de la sort
d'uns catalans que, darrera la llur acció,
adhuc malgrat ells, hi porten una manifesta
afirmació de l'espiritual generositat del po-
ble que els ha infantat. Catalunya ha sigut
sempre terra de llibertats; Catalunya ha estat,
sempre, un poble, quan no creador, pràctic i
concient adaptador de totes les novíssimes
fòrmules socials que han fet vibrar, entusiàsti-
cament, l'ànima de la humanitat... Es per això
que la nostra terra no podia restar impassible
davant la magna i sagnant epopeia de l'hora
actual, és per això que un grapat de milers de
catalans per la reivindicació de l'esperit abso-
lutament lliberador lluiten i és per això, a més,
també, que els catalans que, sense col·laborar,
amb les armes, al triomf dels al·liats, la victò-
ria d'aquests ardentment anhelens, cada dia vo-
len preocupar-se i interessar-se més i més pels
catalans que, des dels primers moments d'haver
esclatat la guerra, volenterosament s'apressa-
ren a inscriure's com a soldats de la Legió es-
trangerera de la noble i humana França, implan-
tadora de les llibertats i els drets dels homes...

Els catalans, tots els catalans, van adqui-
rint consciència del sentiment de germandat que
vénen obligats a sentir vers aquells homes,
quals heroicitats i sacrificis en aquestes matei-
xes planes han sigut esmentats.

Nosaltres veuríem joiosament que totes,
absolutament totes les poblacions catalanes,
així com també els nuclis nacionalistes de la
ciutat de Barcelona, prenguessin exemple

La Cooperativa Mutual Catalana

Pont de la Parra, 5

vos convida a la seva obra social, hu-
mana i constructiva, en la qual obtin-
dreu: Millorament en la qualitat i preus
dels articles, absoluta garantia de llurs
pesos i mesures, benefici reemborsable
sobre el consum anyal, contribuint al
sosteniment d'Escoles Catalanes i altres
: : : : fins patriòtics : : : :

Demaneu Estatuts a l'Hostatge Social

Despatx tots
els dies

Repartiment
a domicili

Si voleu que els ciutadans del demà
siguin dignes de la Catalunya que
anhelem, coopereu al sosteniment
d'escoles catalanes, inscrivint-vos
com a socis de la

Associació Protectora de
l'Ensenyança Catalana

Oficines: Canuda, 14, pral.

dels companys, bons amics nostres, de Pala frugell i Vendrell que, en remetre'ns els llurs donatius, ho fan amb l'ànima arborada de venerables sentiments d'humanitat i justícia... Aquests agrupaments d'homes que, espontàniament, ens fan ofrena d'unes quantitats que seran destinades a patentisar l'afecte de Catalunya als voluntaris catalans de la guerra europea, són un estímul per a la nostra acció. L'ofrena d'aquests homes, apartats dels apassionaments que en si porten les lluites i accions de la ciutat, de la capital barcelonina, ve a demostrar que entre tots els catalans existeix una profunda comunitat de sentiments que, per força, ha d'exterioritzar-se sempre que es tracti de demostrar com són d'humans els anhels col·lectius del nostre poble. Acompanyant una de les llistes de donatius que més avall publicuem, hem rebut una carta en la qual s'ens diu: «... Com a bons catalans, com a bons fills del poble, com a homes aimadors de tota mena de lliberadores modernitats, volem tributar, també, el nostre humil però entusiasta homenatge als germans de Catalunya que lluiten, des de les trinxeres i per noble impuls de la llur voluntat, contra els enemics dels ideals de justícia, els detentadors dels drets de la humanitat i els que han fet befa de les més altes afirmacions civilitzadores... Volem contribuir amb els nostres donatius a fer més plaenta la lluita dels que, si guerregen, ho fan moguts per l'apassionat desig d'anorrear, per sempre més, l'acció despòtica del militarisme germànic».

Veu's-aquí, ara, les llistes que hem rebut dels nostres amics forans, quals quantitats adjuntem a la llista total de donatius que ascendia, en el número passat, a 291'25 ptes.

VENDRELL

Pere Mallafré	1'00 »
Anselm Soler	1'00 »
Josep Torelló	1'00 »
Joàn Biarnau	0'50 »
Alfons Fernández	0'50 »
Leopold Ripoll	0'50 »
Antoni Soley	0'50 »

PALAFRUGELL

R. Deulofeu	0'50 »
C. Caseras	0'50 »
J. Barceló i Matas	1'00 »
Pere Oliveras i Serra	1'00 »
Pere Frigola	0'50 »
Pere Busot	0'50 »
Joàn Linares i Delhom	5'00 »
Josep Ferrer i Mascort	1'00 »
Joàn R. Xicoira	0'50 »
Francesc Sagra	0'25 »
Salvador Pastells	0'50 »
A. Caramazana	0'25 »
Joàn Rius	1'00 »
Miquel Mundet	2'00 »
Victor Montserrat	1'00 »
Valentí Furnet	1'00 »
Joàn Bonany	2'00 »
F. Surinyac	0'50 »
P. Granés	0'50 »
J. Tauler i Barceló	0'50 »
Martí Esparragó	0'50 »
Joàn B. Coromina	0'50 »
Tomàs Català	0'50 »

317'75 »

AL VOL

Manca d'equanimitat

A mesura que hom s'entera de les espantoses atrocitats que es cometen a la guerra sota mar, atrocitats que s'ha de dir són un veritable comble de crueltat en tots els actes agressius que realitzen, s'admira que els pobles neutrals no s'hagin reunit en conferència per a dir el parer que tenen els neutrals en ço de torpejar sota mar a tota mena de bastiments, en ço, precisament, de enfonsar vaixells mercants, car es veu que els navilis de guerra són perillosos i els submarins ho tenen en compte i els respecten, resultant que la vera valua guerrera dels tals barquets, és per a atacar i enfonsar a la marina mercant, diguem-ne el paisanatge de la mar, doncs ben bé prova aquesta inqualificable guerra, que malgrat els submarins germànics la marina de guerra dels aliats ben poc se n'ha sentit, mentre que els vaixells paisans n'han sofert tremendament.

El segle xx no pot tolerar que, el mateix que per terra, per mar no hi hagi sobirania del poder civil, i els pobles neutrals, que per força han d'ésser civilistes, han de fer prevaldre la llur absoluta neutralitat en temps de guerra, neutralitat que vol dir sobirania, que els neutrals han d'imposar que s'estengui a tots els elements civils dels mateixos pobles bel·ligerants. Això és el que menys pot obligar-se a respectar als que lluiten: que bregui la força contra la força; jamai la força violentant als civilistes, enemics o indiferents.

Mes així com en l'ordre polític social general passa que la consciència humana esclavitzada, encare, per residus atàvics manca a la justícia i traïx l'equanimitat, essent indulgent amb els pecats dels poderosos i puneix sense pietat les faltes dels humils, en aqueixa guerra que és afront del món passa que les atrocitats de la guerra i sobre tot de la guerra sota mar comeses pel grup bel·ligerant dels imperis centrals, tojüst són comentades amb grans miraments i fins ben sovint atenuades, escusades, devegades cínicament lloades, perquè són actes comesos per ço que al món representa l'estacionarisme, la força, la regressió, els oripells imperialistes, podent-se estar ben segur que si el grup aliadofil, i sobretot la França, fos qui cometés ço que subleva l'esperit dels civilistes de la humanitat, el món s'hauria alçat en peu i els neutrals i tothom, avançats i progressius i tot, haurien caigut implacables i fers damunt la França impia i republicana, generadora dels nous temps socials. Els mateixos Estats Units, tan tocats i posats amb

l'Alemanya i l'Austria, creients i imperials i militaristes, faria mesos que haurien romput tota relació diplomàtica, i haurien fet bé, amb la República Francesa si hagués comès el mateix que en aqueixa guerra han realitzat els imperis teutònics.

I tot ço que retrec, és per manca d'equanimitat que passa; és perquè la consciència del món no és, per ara, deslliurada; és perquè, encare, França, no és prou al món.

Amb aquesta guerra el món mudarà, l'equanimitat s'empararà més de les consciències, la lliberació espiritual s'eixamplarà. La lliçó haurà penetrat a la vida dels homes a través de la mateixa vida. La humanitat compararà entre l'espiritualitat francesa i l'alemanya, que són símbol i representació sintètica de les ideologies que pretenen orientar el món, i el món es decantarà de la banda de la bondat i de la llibertat que són el perfeccionament de la vida, que són el camí natural de la vida, que són l'únic camí que ha seguit i seguirà sempre el món.

Catalunya al món

La setmana passada, quelques diaris de París parlaven extensament de Catalunya; i en parlaven bé. Malgrat que, per respecte a les cancelleries, els treballs periodístics s'ocupaven, en general, de l'Estat espanyol, no calia endevinar-ho, es veia i palpava que l'objecte concret era parlar de Catalunya, descobrir Catalunya.

Jo voldria que tots els catalans n'haguessin hagut esment d'aqueixos articles, i que després de conèguts s'haguessin reconcentrat i serenament haguessin rumiat tot ço que els llurs esperits els haguessin convertit en fets de consciència. S'haurien adonat que Catalunya torna al món, s'haurien sentit com la llur personalitat s'engrandia, s'enrobustia; haurien hagut noció de tot un bon nombre de noves accions de vida plena que els donava acció i determini, s'haurien sentit ells mateixos, com abans, però uns altres més ells mateixos, i haurien percebut que del sí de la vida els ascendia a l'existència una onada de claror i de fortitud que els la omplena i els feia redreçar, renascuts, amb una afirmació d'ésser i de possessió darrera el fruit que els imposava resolució i arduesa, que els feia més dignes, més homes, que els aclaria la noció del ésser, que els feia adonar que el món és força gran, i que ells n'eren ciutadans electes d'aqueix món esperitual que és la humanitat, i que en poden ésser si es segueix la via de la dignitat i del perfeccionament, ciutadans efectius del món, que és la màxima modalitat de vida social a que poden aspirar els homes, els pobles civilitzats.

Que hi pensin els catalans. Sense el nostre renaixement nacional, sense el catalanisme, Catalunya ja hauria mort; existiria només a la història. Ara és viva i renaixent, i el món comença a haver esment de la nostra existència. Vergonya! On és el català que combat, qu'odia el catalanisme? Pobre malalt! És una ànima morta, Tinguem-li comissió. El seu cos és un sepulcre de carn, de carn que no irradia effluvis de vida, que no produeix esperitualitat. Són vides dels llims socials, són vides xorques!

Es clar, els vers nacionalistes sempre ens planyem, sempre ens queixem, no per feblesa, sinó pel desig, per la prujia que'ns atormenta d'ascendir sempre en perfecció i en afirmació, perquè la nostra vida ho vol i ho exigeix, i fins a cert punt amb raó, perquè als homes i als pobles, els ha de semblar sempre tard, per a aconseguir la plenitud, la definitivitat, la llibertat de la vida; a més dels nuclis nacionals, damunt del comú denominador nacional les varietats són nombrosíssimes i són necessàries les individualitats esperonadores de l'ascensió de la vida nacional. Mes hi han instants que l'equanimitat esdevé determinista i en tals instants el propi esperit en reb conhort de conèixer sintèticament les afirmacions nacionals que ja són a la vida internacional, unes per presència, altres ja internacionalitzades.

Les nostres valors nacionals comencen a ésser nombroses; en parlar-ne, els diaris francesos les esmenten sorpresos de tot ço que de Catalunya compareix al món, i ultrasorpresos a l'adonar-se de la valua de representació nacional que té tot ço que

Assistiuv avui, dissabte,
a les deu del vespre, al

Gran miting d'afirmació catalanista

que tindrà lloc en el Casal
Catalanista del districte II
(Alvarez, 6, principal.)

Hi pendrán part els oradors
següents:

Josep M.ª Quintana, E Gili
i Ferràn, Francesc Rosell,
F. Pineda i Verdaguer,
Francesc X. Casals i Josep
Fontbona : : : : : :

ha organitzat la Diputació de Barcelona per a reconstruir l'espiritualitat de Catalunya, que és dir la unitat nacional de Catalunya. Fins ara tot ço que ha reascut de la nostra Patria ha restat disgregat, inorganitzat, mancat de valua nacional; mes després que la Diputació de Barcelona, s'ha emprès la reconstitució de l'espiritualitat catalana, de tota Catalunya, les valors han pujat de categoria i el món s'ha adonat d'elles. LA NACIÓ, que compleix una patriòtica missió combatent en justícia tot ço que deixa de fer-se per la Patria, en justícia lloa la tasca de la Diputació de Barcelona, perquè ha iniciat i recomençat la organització, la determinació de l'esperit nacional, l'afirmació de Catalunya.

Els elements pertorbadors

Aquestes eleccions legislatives darrerament celebrades han sigut sorprenents. Lluitaven tres candidatures, i no en lluitaren quatre perquè el governador no va sortir amb la seva.

Cal dir que no es comprèn una autoritat d'una organització política constitucional que realitza pressió per a que lluitin certs elements polítics, i fa valer la representació oficial per a fer advertiments al poble. Molt bé! Aquí, a Barcelona, ja sabia tothom, que la sobirania popular és senzillament una ficció, una mentida. No ens han descobert pas res. Tot el món ho sab que vivim en una organització política única al món. Per això ens consideren tant, i per això fem, o fan, un paper tan lluit a la vida internacional.

Doncs per errada monumental del Governador, tan monumental com la candidatura de la Lliga, només lluitaren tres candidatures. Tres candidatures i cap que representés un principi polític concret, clar i net, i menys, encare, una ideologia que determinés una orientació renovadora i ferma que pogués dur Catalunya als nous estats socials que el viure, avui, en el món, reclama.

El que el poble té el dret d'exigir dels que li demanen representació i sufragis, és sinceritat, veritat, llealtat, en el que diuen i en ço que prometen. I s'ha vist que el gran afany dels parlamentaris de l'acció dels pretendents a l'investidura, que hauria d'ésser santa, dels representants del poble, no ha sigut altra que malparlar, injuriar, posar en ridícol, befar, fins calumniar als candidats que bregaven en la lluita. El poble s'apassionà amb ells, que no més ho van fer veure que eren enduts per grans sentiments. Quan hi hà passió, són passions il·leges.

El poble és bo, i s'els creu sempre, malgrat que a cada període electoral l'enganyin, repetint el mateix truc de les paraules buides de significació objectiva i d'acció. A tot el món es fa quelcom d'això, més enlloc com a l'Estat espanyol, i com també toca a Catalunya, ens en dolem i ens en avergonyim. A Catalunya, ens trobem en plena renaixença nacional; per tant, en plena reconstitució, reorganització nacional, que vol dir en un moment en que els valors polítics haurien de posseir una valua de definitivitat i transcendència incontestables, i no gens menys, però, la inestabilitat de criteris polítics que hi hà a Catalunya, enlloc més del món polític civilitzat es troba, i és que tal manca de durada en els conceptes generals que regeixen la consciència, és prova de la degeneració que per dissort nostra domina a la nostra terra, en els elements polítics, moguts per iniciacions d'orientació normals, però degenerades en tot ço que és efecte de consciències robustes i positives: l'insistència en l'actuació fins haver dut a terme el propòsit.

Per això els elements pertorbadors se la campen i tot costa tant de ben adreçar a la nostra Catalunya, i els governs s'en valen per a la llur ominosa acció. No s'oblidin que ens anem refent i que s'els acabarà. Ja vindrà el dia que no seràn més sobercs!

Catalanistes: Porteu LA NACIÓ a la fàbrica, al despatx, al treball i a tot arreu on pugui guanyar-se un català per a la Patria :: Que la veritat sia coneguda i emmeni ■ ■ ■ la voluntat del poble ■ ■ ■

GUAITA

LES eleccions del diumenge, a Catalunya, són un bon pas camí del retorn a les jornades preferides que el caciquisme enyora. Fer votar morts, compres de vots i males arts de tota llei han sigut la característica arreu. Salvant rares excepcions, feren una lluita indigna, tant, que són ben pocs els elegits i fins els derrotats, que no els remordeixi la consciència, si és que en tenen, i nosaltres volem suposar que sí.

Mai com ara,—cal dir-ho,—haviem hagut esment de tantes baixeses, de tantes combinacions estranyes de falsejament de la voluntat popular. Mai com ara, fora del temps que deiem haver soterrat per a sempre, s'havia parlat de tantes actes brutes.

Si ens fixem, emprò, en les campanyes realitzades, en l'aspecte general de la lluita, hi veurem una descoratjadora divagació. Llevat dels insults d'uns a altres, no hi trobem res més. I per a més confusió, vegérem com en Pinilla i en Marcell Domingo, del «Bloc», recomanaven, a Barcelona, la Candidatura d'en Lerroux i en Corominas, o sia contra el «Bloc»; com els de la «Lliga Regionalista» atacaven amb violència als «lliberals» d'en Romanones, i un «lliberal», elegit diputat per Catalunya, felicitava als regionalistes pel seu triomf a Barcelona.

En definitiu, han sigut guanyadors, en general, els que han disposat de més diner per a donar. Ha sigut una lluita d'insinceritat vergonyosa, car tant en la capital com en molts districtes, ha sigut explotada la misèria. Per això no hi havem intervingut. Per això ens en hem separat.

Clar que el resultat, momentàniament, satisfarà a uns o altres; emprò el fet cert, positiu, és l'avoriment del poble per aqueixos innobles procediments.

Quan una nova idealitat desplegui la seva bandera, quan el poble se convenci que no vota per afavorir la vanitat o les conveniències d'uns senyors—de tot hi ha,—sinó que al votar fa afirmació d'una plena voluntat, no hi hauràn tantes actes reputades falses, no se compraran tants vots, no votaran els morts.

Aleshores, tot fent afirmació nacionalista, votaran veritablement per Catalunya, per la escatida ideologia i no per a fer brillar noms, que, molts d'ells, llueixen una representació pel sol i únic fet d'haver tingut prous diners per a comprar-la.

Un jorn o altre, esperem sigui aviat, s'acabarà tanta vergonya.

F.

UNA PROTESTA?

La reunió per en Granados

EN la reunió celebrada el dilluns passat en el Circol de Belles Arts per a estudiar el mitjà més factible d'exterioritzar dignament la protesta de Barcelona per el greu manament al dret de gents, comès per l'Alemanya i del que n'ha estat víctima el que fou insigne mestre Granados, s'acordà nomenar una comissió per a que, fent-se càrrec de les conclusions aprovades pels reunits, les portés a la realització.

Les conclusions presentades, i aprovades unànimament, foren:

1.er Protestar contra tots els atentats als drets de gents que s'han produït des del començament de la guerra.

2.^{on} Demanar a l'Ajuntament de Barcelona que, interpretant els sentiments de la ciutat, se dirigeixi al president del Consell de ministres per a que aquest exigeixi del Govern d'Alemanya una indemnització per als fills del mestre Granados, víctima d'un d'aquells atentats.

3.er Que els béns dels estrangers residents en territori espanyol responguint de les vides i hisendes dels súbdits espanyols perjudicats per algun d'aquells atentats comesos per nacionals dels esmentats estrangers.

Fins aquí els acords presos.

Però cal afegir que la reunió del Circol de Belles Arts, se celebrà baix l'amenaça d'ésser disolta si per cas s'intentava acordar resolucions massa enèrgiques i massa reivindicadores del dret ultratjat. En absolut, s'impedí als reunits deliberar, essent, les conclusions aprovades, presentades per un grup d'assistents a l'acte, que previament i secreta les havia redactat.

Per a que els nostres llegidors se facin càrrec de l'estat d'ànim dels assistents a l'acte, hem de dir que anava a aixecar-se el mateix sense que s'aprovessin les conclusions, aduint-se que la comissió nomenada ja les estudiaria.

Un excés de prudència, en resum, per part dels iniciadors del que havia d'ésser, segons la nota-convocatoria, l'exteriorització de la digna protesta de Barcelona per les circumstàncies veritablement indignes que han produït la mort del mestre Granados, fou la reunió de que parlem.

Mentre durà la reunió i segurament per a complir les amenaces de suspendre una reunió de ciutadans que eren absolutament dintre de la llei, custodià el local del Circol un veritable exèrcit de policia i agents de seguretat a peu i a cavall.

Molt ens temem que la digna protesta de Barcelona no arribi tant sols, si l'energia i la enteresa no vénen depressa a substituir l'excessiva prudència observada al començament del que ha d'ésser—no ens cansarem de repetir-ho—la digna protesta contra la barbarie dels procediments de guerra germànics.

Per la Llengua Catalana

ENS complavem en reproduir els fragments essencials del comunicat amb que «Nostra Parla» —Agrupament de Valencians, Mallorquins Rossellonesos i Catalans,—ara de poc fundat, ens ha fet l'honor i plaer de saludar-nos:

«Molt senyor nostre:

No volguem consentir per més temps que els nostres privilegiats troços de terra que parlen la mateixa llengua continuïn allunyats, separats pel poder de diferents Estats—i ço que és més trist—adhuc espiritualment divorciats i mancats de l'amor que als d'una mateixa nïçaga els pertany.

Havem tingut la mateixa historia, havem plorat junts les mateixes dolors i ens sentim gelosos de les mateixes glories...

...Vet-aquí, doncs, la tasca de Nostra Parla.—Agrupament de Malloquins, Valencians, Rossellonesos i Catalans, constituït ara a Barcelona.—Tasca de germanor, de fer-nos conèixer els uns als altres, de record dels temps que foren...

...A l'entrar a la lluita per a la realització d'aquest ideal, bé ens cal recordar vostre periòdic que tant es desvetlla per a la conservació de nostre propi esperit, i per això veiem que en ell hi trobarem un ferm apoi i un fervent campió de nostra causa, amb la mateixa seguretat que vos podeu confiar que Nostra Parla acullirà i defensarà totes les iniciatives vostres pro de la unió espiritual de Mallorca, Valencia, Rosselló i Catalunya.»

Els conflictes socials

La vaga dels paletes

DESPRÉS de la reunió celebrada al govern civil entre el Comitè de vaga, els representants de la Cambra de Propietaris, els dels patrons que accedien a l'augment dels dos rals diaris, i el governador, semblà que s'havia solucionat el conflicte i que el treball se reprendria casi totalment el dilluns passat. Així ho feia esperar l'actitut dels paletes i manobres que el dissapte s'havien reunit als respectius sindicats—qual clausura fou aixecada moments abans—per a discutir la fórmula d'arranjament que fou acceptada i ratificada més tard per tot l'ofici en vaga congregat al miting que es celebrà a la Casa del Poble.

Però al presentar-se el dilluns disposats a renuar el treball, els paletes i manobres foren sorpresos desagradablement per l'actitut dels patrons, que aduint que no havien firmat cap base d'arranjament, oferien feina en les mateixes condicions d'abans d'esclatar la vaga. Davant de tan incalificable actitut, els vaguistes se negaren a entrar a les obres i en les poques que ho feren amb la concessió de d'augment s'havia tornat a plegar abans de mig dia.

Veritablement, passa ja de mida el que ve succeint a Barcelona amb la vaga dels paletes. Veiem a n'aquests obrers lluitant dignament setmanes i setmanes per l'aconsegüiment d'unes millores que ningú, ningú pot tiillar d'exagerades, sinó que tothom regoneix imprescindible per a viure. Al cap de quinze setmanes de vaga, els obrers transigeixen i accepten el 50 per 100 de l'augment de jornal demanat avenint-se a que una comissió mixta d'obriers i patrons resolgués el plet de la reglamentació dels aprenents abans del mes de maig i acceptant la promesa de llibertat als vaguistes empresonats. Doncs bé, aquestes bases aprovades sots la garantia del governador civil el dissapte passat, eren incompletes el següent dilluns pels patrons que es feren representar en la reunió que les aprovà. Sembla que el canvi d'actitut dels contractistes que s'havien compromès a l'augment, obeí a maquinacions de la «Mútua de Contractistes», enemiga irreductible de fer cap llei de concessió a l'ofici en vaga.

I aquí és el cas greu que vé succeint a Barcelona amb aquesta i amb totes les qüestions socials que s'hi plantegen. El governador civil, que firmà l'acta d'arranjament per a la qual obrers i patrons donaven per solucionada la qüestió, no podia, no devia, complint amb el seu deure, exigir dels firmants de l'acord, el compliment del mateix? No tenia manera la autoritat governativa de que els cent cinquanta contractistes que es feren representar a la reunió, respectessin i complissin l'acord que havien firmat?

Creiem que els pactes d'arranjament d'una vaga, des del moment que de comú acord són acceptats, deuen complir-se amb tota escrupolositat i en aquest cas dels paletes ningú pot negar que els que han mancat obertament al pacte han estat els contractistes, damunt dels quals, el governador civil, que sancionà l'acord, no ha intentat cap acció per tal d'exigir-los el compliment del que firmaren. I no es així veritablement com se retorna la pau a la ciutat i la tranquil·litat a les llars obreres.

En les poques obres on els contractistes compliren l'acord s'hi tornà a treballar el

dimarts. Abans d'ahir les obres on això succeí foren ja en major nombre i de mica en mica, siga per pressió, siga perquè a n'els contractistes no els convé que es treballi en les altres obres mentre les respectives continuïn parades, han anat obeint i complint l'acord de la reunió. Això és el que calia que resultés el mateix dilluns i no esperar que amb l'actitut d'ara s'hagi estat en perill de retornar el conflicte al mateix estat del començament, car mentre els sindicats de l'ofici donaven l'ordre de reprendre el treball en les obres on se concedís l'augment, bona part dels obrers eren partidaris que no es reprengués el treball si no s'obrien en absolut totes les obres amb l'augment dels dos rals.

De totes maneres, la premsa diària, el governador i les informacions oficials reflexen la impressió de que el conflicte està a punt de acabar-se. Ja veurem si aquest acabament comprèn també la solució del mateix o si simplement representa un compàs d'espera que els obrers forçosament han hagut d'acceptar perquè ni la seva organització sindical ni les quinze setmanes de resistència desesperada els permetien aguantar més.

Aspectes de la lluita

Notes del viatge

LA Secció Permanent de Relació i Treball del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria, ens interessa i ens és grat complaure-la, la publicació de l'avís que endreça a tots els seus socis pertanyents als gremis de viatjants i corredors, convocant-los a una reunió que se celebrarà al Centre el diumenge, dia 23 del corrent, a dos quarts d'onze del matí, amb motiu de la constitució definitiva del gremi de viatjants i corredors.

La decisió de celebrar aquesta reunió, és deguda al gros nombre de viatjants que han ingressat al Centre des de que fou publicada en aquesta mateixa secció de LA NACIÓ la lletra de la Secció de Relació i Treball, exposant el seu punt d'obir en l'assumpte objecte del debat i oferint tota llei de garanties per al lliure funcionament del nou Gremi si per cas arribava a constituir-se en el Centre.

El fet d'invitar a la reunió únicament als socis actuals del Centre, obeeix—ens diuen— a l'interès de constituir ara el gremi, per tal de que els seus directors puguin estudiar amplament els diversos problemes a resoldre per la classe de viatjants. Tan aviat sigui enllestida la tasca, se cridarà a una reunió extraordinària a tots els viatjants, siguin o no socis del Centre per tal d'exposar-los-hi la feina a fer i emprendre's una decidida acció que pugui esdevindre fructífera als interessos i aspiracions dels viatjants i corredors del comerç i de la indústria.

■ ■ ■ LA NACIÓ ■ ■ ■

EDICIÓ DEL COMITÈ DE PREMSA
:: DE LA UNIÓN CATALANISTA ::

ABONAMENT

1 pesseta trimestre :: Estranger: 1'50 pessetes

COMBINACIÓ AMB RENAISSANCE

2'50 pessetes trimestre :: Estranger, 4 pessetes

Unió Catalanista

SECCIÓ OFICIAL

DISSABTE darrer, dia 8 del que som, fou celebrada la reunió extraordinària d'individus dels Consells Directius de les entitats de Barcelona adherides a la Unió Catalanista. Hi assistiren nodrides representacions de les entitats Casal Catalanista del districte II, Casal Catalanista del districte III, Casal Catalanista del districte IV, Casal Catalanista del districte V, Casal Nacionalista del districte VI, de Sang Nova, de Els Segadors, Casal Catalanista del Poble Sèc, Associació Catalanista de Gràcia, Casal Catalanista del districte X, Casal Nacionalista Martinenc, Casal Nacionalista Sagrerenc, Joventuts Catalanistes de Barcelona, Joventut Nacionalista de Catalunya i del setmanari LA NACIÓ. Després de varies deliberacions, foren acords presos: «celebrar avui, dissabte, dia 15, un miting d'afirmació catalanista en el Casal Catalanista del districte II; celebrar, organitzat per «Els Segadors» de Sans i «Sang Nova» d'Hostafrances, un miting en l'estatge d'aquesta darera, el dia 29 del corrent; organitzar actes d'activa propaganda, amb intervenció de la Junta Permanent, quan l'importància de l'ocasió així ho requereixi; que les reunions de la Comissió Permanent de Propaganda se verifiquin al menys un cop cada més, que sien celebrades en l'estatge de les entitats, escollint-se'n una de diferent cada vegada, tenint el dret i deure d'assistir-hi, ademés del President de cada una, tots els individus que formin part dels Consells Directius. Fou nomenat en Josep Massana, caixer en l'administració de les fulles *Llegiu!*, fent-se el recomanament de que sien retirades i pagades totes les corresponents fins a la data, del contrari s'impossibilitaria la continuïtat. Se donà compte de que abans de fi de més estaran enllestits els distintius i terminà la reunió».

La Secretària de Propaganda prega als senyors socis de totes les entitats adherides de Barcelona, que concorrin al miting d'afirmació Catalanista que es celebrarà aquesta nit al Casal Catalanista del districte II, Àlvarez, 6, principal. I, consegüentment, recomana als senyors Presidents de les esmentades entitats, que, a l'objecte de mantenir el necessari contacte entre tots els elements de la Unió, procurin que a tots els actes que es realitzin, hi acudeixin el major nombre possible dels llurs socis.

Un Concurs de lectura i escriptura catalana

L'Agrupació Regionalista, de Terrassa, desitjosa de cooperar a les patriòtiques tasques de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, de acord amb les entitats terrassenques i sabadellenques ha obert un concurs de lectura i escriptura de l'idioma català per els nois i noies de la Comarca Vallesana, els quals, fins a l'edat de catorze anys, tindran dret a prendre part en el Concurs, mitjançant la llur previa inscripció a la Secretària de l'Agrupació Regionalista (Plaça Mossèn Jacint Verdaguer), per tot el dia 20 de maig prop-venent.

Els exercicis seran públics i s'efectuaran el primer diumenge de juny, dia 9, al saló d'actes de l'Agrupació, on poden demanar-se prospectes detallats de tot el referent al mateix com de la relació dels premis.

Un comentari

LA NACIÓ, combat discutint les idees, jamai se les emprèn contra les persones i menys, encare, es refereix a la vida privada dels individus, ni judica de les intencions; LA NACIÓ, sol ésser equànim i sent goig en poguer formular una lloança; LA NACIÓ, no pot tenir enemics polítics, perquè en cap ocasió ha escrit una ofensa, ço que sí pot tenir LA NACIÓ, i té abundosament, són adversaris polítics, i en té abundó, per que ni en principis fonamentals d'ideologia política social, ni en procediment, ni en actuació, existeix, ni totalment, ni parcialment, homogenitat, ni tan sols paritat, entre ço que LA NACIÓ defensa, i el que defensen les demés organitzacions polítiques i socials de Catalunya.

En altre lloc d'aquest número hi ha escrit un comentari referent a la característica de la darrera lluita electoral, i el comentari és un plany per l'estat de la nostra ètica política i social. Passada la lluita i com conseqüència lògica de la significació del resultat, en Pere Corominas ha publicat en *El Poble Català* una noble confessió en la qual regoneix que no ha sapigut coordinar-se amb el sentir de Catalunya, pel que manifesta haver prè el termini de deixar la direcció de l'U. F. N., i afirma que, per això, seguirà lluitant, per Catalunya, en les rengleres.

Exposem el fet, i el lloem. És noble regoneix les equivocacions en que s'ha incorregut; és noble, dimiir les funcions en les que s'ha fracassat; és noble, no abandonar la lluita i prosseguir actuant per l'ideal.

Les contricions espirituals, redimeixen dels errors i realitzen justícia.

Per això, mereixent lloança, LA NACIÓ, es complau en enaltir la llealtat que, amb motiu del resultat de les eleccions, ha mostrat en Pere Corominas. Que aprenguin els impenitents. A Catalunya són lleïgós.

□ □

NOVES

L'Orfeó Gracienc, per tal de donar més extensió i intensitat a la tasca artísticopatriòtica que de sempre ha realitzat, va a trelladarse a un ampli local — l'edifici construït com a *foyer* de l'enderroc Teatre del Bosc, convenientment reformat — on puguin tenir fàcil realització els propòsits de la Junta Directiva de l'Orfeó, que comprenen, a més de les audicions de la meritíssima massa coral, la celebració de conferències, recitals, sessions de música de «camera», audicions de «lieders», etc.

El nou estatge de l'Orfeó Gracienc, a més de les dependències subalternes indispensables, tindrà una espaiosa sala d'actes capaç per a 600 persones.

D'esperar és que els bells propòsits de l'Orfeó Gracienc tinguin una ràpida i feliç realització; per arribar a la qual i mantenir-la, cal que els veritables patriotes i aimants de l'art musical, hi contribueixin ingressant com a socis de tan benemèrita entitat.

♦ ♦

L'Orfeó de Sans, amb la valiosa cooperació de distingides personalitats i corporacions, ha orga-

nitzat son «IV Concurs de Lectura i Escriptura Catalanes i Historia de Catalunya, al qual convoca a nois i noies, convidant-los a inscriure's per a pendre part en aquesta lluita patriòtica i de cultura.

La inscripció es farà a l'Orfeó de Sans, carrer de Galileu, 40, segón, de 8 a 9 del vespre, tots els dies i a més a la tarde dels de festa, tancant-se el dia 30 del corrent.

Els que vulguin inscriure's presentaran una nota sotscrita per ells on constin els respectius noms, domicili i edat i la secció del concurs (lectura, escriptura o nocions d'Historia de Catalunya, o totes tres) a la que s'inscriuen.

Els exercicis per als concursants de llegir seràn: la lectura d'un fragment que senyalarà en el mateix acte de la Comissió examinadora; per als d'escriure, l'escriptura de alguns mots dictats per la nomenada comissió, i per als d'Historia la relació de paraula d'un dels següents punts, escollit a lliure elecció del Jurat.

I. Fets més importants del gloriós regnat del rei en Jaume I. Relació de les conquestes de les Illes Balears i València.

II. Data i motius de l'expedició a l'Orient, Capdells i gestes de més gloria. Com finí?

III. Lleugera idea del regnat d'en Pere III. Relació de la guerra amb Castella, dita, dels Peres.

Podràn pendre part a totes les seccions del Concurs, nois i noies de menys de 14 anys, admetent-se fins als 15 complets als que s'inscriguin per a l'exercici d'Historia únicament, havent d'ésser tots domiciliats a Sans o Hostafrancs.

Els exercicis tindran lloc el dia 7 de maig (diuenge), a les deu del matí, distribuïnt-se oportunament en acte solemne les distincions als que n'hagin estat guanyadors.

♦ ♦

La setmana passada va deixar d'existir el que fou exel·lent patriota i bon amic nostre en Joan Cuffi qui havia militat, de sempre, en els rengles de la Unió Catalanista.

En palesar la dolorosa perdua que sofreix la nostra comunitat amb la mort de tan valiosos company, adreçem a la seva família l'expressió de la nostra més sentida condolència.

FULLES DE PROPAGANDA DE LA LLENGUA CATALANA

Contenint vint pensaments, en defensa de l'idioma, de Dant Alighiere, Manel Milà i Fontanals, Cervantes, Lluís Kossuth, F. Pi i Margall, Aribau, Angel Guimerà, Menéndez i Pelayo, Maragall, Herder, Josep Torras i Bages, Sèneca, Ferrán August Bebel, Marià Aguiló, Leibnitz, Malebranche, Eça : : : : de Queiroz i Prat de la Riba : : : :

A BENEFICI DE LA
"Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana"

Cada fulla val deu cèntims

En venda : A les oficines de l'«Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana» Canuda, núm. 14, principal.

S. Carbonell i Puig

COMISSIONS : REPRESENTACIONS

:: ADMINISTRACIÓ DE FINQUES ::

CABLE: SUBUR APARTAT DE CORREUS: 226

:: SANTIAGO DE CLUBA ::

♦ ♦

El número d'avui del nostre estimat confrare *El Teatre Català* és dedicat a la memòria del malaguanyat compositor Granados — fins ara impunement — assassinat pels professionals del Kultur.

♦ ♦

La Secció de Visites i Excursions del Grop Artístic Estudi, té projectada per demà una excursió a Molins de Rei i Corbera, passant per Santa Creu d'Olorde.

Lloc de reunió a la plaça de Catalunya (estació de Sarrià), a dos quarts de set del matí.

♦ ♦

La cobla «Barcino» donarà avui al vespre una audició de sardanes en el Centre Autonomista de Dependents, començant així el programa de festes commemoratives de la fundació del Centre, que continuaran demà, diuenge, sots el programa que avençarem en el nostre número darrer.

♦ ♦

La Secció Choral del Casal Catalanista del districte II, està celebrant els últims assaigs de les formoses composicions que estrenarà enguany per la seva sortida de Caramelles.

♦ ♦

Hem rebut el primer número de *Patria Jove*, revista de la Joventut Escolar Nacionalista.

En retornar-li la salutació que endreça a la premsa nacionalista, ho fem amb veritable complacència puig sabem que sorgeix un nou colega al servei de la ideologia nacionalista.

La nova publicació, curosament confeccionada, conté en el seu primer número, el següent interessant sumari:

Als estudiants de Catalunya, La Redacció; Venim a fer Patria, J. Fip; Cogitaments (La força influenciadora), Om; El Nacionalisme, F. Fernàndez; Sempre Nacionalistes, R. Bonet; Patria Jove (poesia), Fidel Rimador; Xerrameca, El xerraire; Els clàssics catalans, J. Capdevila; Entre pastors, E. Durán; Noticiari.

♦ ♦

Es troba a Barcelona la distingida escriptora francesa Mlle. Ivonne Pouvreau, delegada del Comitè internacional Pro Lituania, la qual donarà avui, dissabte, a les set del vespre, a l'Ateneu Barceloní, una conferència pública, amb projeccions sobre el Poble Lituanià i la guerra.

Abans de retornar a França Mlle. Pouvreau donarà a l'Ateneu Barceloní una altra conferència sobre els Problemes nacionalistes a Europa, la qual promet ésser molt interessant, donada la competència de l'eminent conferenciant.

♦ ♦

El Consell Directiu de la Joventut del Casal Catalanista del districte II. La Tralla, recomana a tots els seus socis, que assisteixin al miting que aquesta nit tindrà lloc en aquest Casal.

♦ ♦

Han quedat ja ultims els treballs d'organització per a la Tómbola que a benefici dels pobres del districte ha organitzada el Grop Feminat del districte II. La inauguració probablement serà el 29 de aquest mes.

U. F. N.
Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

CORRESPONDENCIA

J. E.—Sant Feliu de Guixols: Rebuda la vostra carta. Tot conforme.—A. M.—Cabrils: Rebuda carta i segell. Mercès.

Impremia Gisbert & Vives, N. de S. Francesc, 22. — Telèfon 1848